

**Jubilæum Sæculare Ecclesiæ Catholicæ Per Septendecim
Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala**

Per Septendecim Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala ; Ex Annalibus
Ecclesiasticis collectum Pro Xenio Oblatum Academicæ Sodalitati
Dominorum B. Mariæ Virginis Annunciatæ Herbipoli, Anno ...

Herbipoli, 1702

Decas IV. (Ab anno Christi 1530. ad 1540.)

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64733)

stia nihil accipere quàm signum corporis Christi.

4. Puerum infantem quanquam baptismo initiatum non salvari.

5. Baptismo non tolli peccata omnia, cum carnis concupiscentia remaneat, quam dicit esse peccatum, licet à Deo non imputetur.

6. Sacerdotes ad observandum cœlibatum non obligari.

7. Aliud nullum esse peccatum præter incredulitatem.

8. Debere omnes admissis quibuslibet sceleribus firmiter credere, se Deo gratos esse.

Defunctus est Bucerus in Anglia anno 1571. ubi ejus ossa combusta sunt anno 1575. dicitur in morte Judaismum professus, & negasse Messiam adhuc venisse, quæ res Bezam deterrere debuerat, ne eum in suis iconibus tantis laudibus efferret, ac diceret, Civitatem Argentinensem Bucero restitutam Ecclesiam debere.

DECAS IV.

✻ (Ab anno Christi 1530. ad 1540.) ✻

1531. FERdinandus Caroli V. frater Hungariæ & Bohemiæ Rex, in Comitibus Coloniensibus creatur Rex Romanorum & Aquisgrani coronatur Joanne Saxonie

xione cum Protestantibus reclamante, qui Regum Franciæ & Angliæ auxilium implorârunt, & Schmalkaldiam rursus convenientes, de sua defensione deliberârunt si à Catholicis invaderentur, Luthero seditiosissimis libellis igni oleum affundente. Ferunt tunc Franciscum opem pollicitum esse, Sicut & Waiwodæ Transylvano si adversus Ferdinandum arma moveret.

Joannes Tarnowski Russiæ Palatinus insignem victoriam reportat de Petro Waiwoda Moldaviæ.

Quinque pagi Helvetiorum (quos vocant *Cantones*) Lucernates, Urienses, Schwytenses, Unterwaldenses & Zugenses, boni Catholici à Tigurinis & Bernatibus, Zwinglianis malè accipiebantur, itaque bellum iis denunciarunt Catholici, & eodem mense quater vicerunt, licet numero & potentia superiores, ac Schaffhusensium & Basileensium fretos auxilio. Primo autem prælio quod 5. id: Octob. commissum est, pugnans cecidit Zwinglius, & accepto lethali vulnere iudicibus oblatus, ut proditor & hæreticus confiteri negans, flammis exustus est, & cineres à suis magnâ devotione collecti ac deinceps culti sunt.

Paulò post in lecto repertus est mortuus

Oecolampadius, cui successit in hæresi Bullingerus sacerdos Apostata: Quos hæresiarchas capitaliter oderat Lutherus, & afflatos dicebat à dæmone, cujus ipse Lutherus conviva fuit, multum cum eo salis absumens, ut ipse asseveravit.

Equites Melitenses Methonem Peloponnesi urbem invadunt & diripiunt.

Pontifex agit cum Basilio Magno Moschoviæ Duce de reductione ad unionem fidei Catholicæ, sed ultra litterarum & Legatorum commercia res non processit.

Schomascorum Ordo, quibus curæ est orphanos alere, & ad artes, bonosque mores instituere, ab Hieronymo Æmiliano nobili Senatore Veneto fundatur. Dicti hoc nomine à loco inter Mediolanum & Bergamum Somascha: alio nomine appellati Clerici S. Majoli. Huic autem Ordini in Gallia postmodum conjuncti sunt Patres Doctrinæ Christianæ; Obiit Hieronymus anno 1531. miraculis clarus.

Procudit hoc anno novam hæresin Michaël Servetus, Hispanus Sacramentarius, Anabaptista, Trinitarius, cui accinuit Johannes Campanus Germanus, scholæ Lutheri defertor.

✽(1532.)✽ In Comitibus Ratisbonensibus

sibus constituitur, ut usque ad Generale Concilium nemini in causa religionis negotium faceretur; unde multi de Carolo questi sunt: quem ad hoc impulerunt imminens bellum Turcicum, & turbata Germania.

Bellum Turcicum ingenti apparatu geritur, Carolo V. in exercitu numerante ducenta sexaginta armatorum millia, & Solymanno trecenta equitum millia, sed major fuit utrimque belli apparatus, quam effectus & fructus.

Carolus Imperator Bononiae agit cum Pontifice de Concilio Generali, pace Italiae, & bello Turcico.

Congregatio Relectorum à Pontifice approbatur.

Franciscus I. Galliae, & Henricus VIII. Angliae Rex inter se conveniunt, hic cupiens abrumpi suum matrimonium, ille cupidus recipiendi Ducatus Mediolanensis, quorum consilia disjecit maturior Solymanni reditus ad sua, & Caroli in Italiam adventus.

Andreas Spoletinus Minorita in mediis flammis illaesus praedicavit fidem Fessae, atque uti magus lapidibus obrutus est à Mahumetanis,

✽(1533.)✽ Barbarossa, aliter dictus

D 6

Æno-

Ænobarbus dictus Mytilenus, seu Hariadenus, totius maris Beglierbegus à Solymano constitutus, creatur insuper Rex Algeriæ, quam anno præcedente occupaverat, & cum classe centum triremium Moream, anno præcedente ab Andrea Auriâ, Hispanicæ Classis Præfecto occupatam invadit, & coronam aliaque loca recipit.

Defuncto Rege Daniæ post multa dissidia eligitur Christiernus Holfatiæ Dux, qui sublatis Episcopis Lutheranam sectam ibidem firmat.

Henricus VIII. Annam Bolenam sibi uxorem sumit, causa divortii per Thomam Cranmerium Archi-Episcopum Cantuariensem dijudicata, quæ causa præcipua fuit, cur Clemens Papa cum Francisco I. Galliarum Rege Messaliæ colloqueretur, ut tanto huic malo remedium inveniretur, quod plurimorum malorum seminarium postmodum fuit. Proposuit etiam paulò post Clemens aliquas Protestantibus conditiones, quas optimas licet Elector Saxonicus repudiavit. Tunc Lutherus Missam abolere primò cœpit, post habitum cum dæmone colloquium (ut ipse fatetur) Eucharistiam autem retinere decrevit.

Proba.

Probata est hoc anno Bononiæ à Cle-
mente Congregatio Clericorum Regula-
rium S. Pauli decollati, erecta Mediola-
ni à tribus nobilibus viris, excitatis à Se-
raphino Concionatore Canonico S. Au-
gustini, hi adhortantes populum publicis
expositionibus Epistolarum S. Pauli Apo-
stoli multis profuere & adlectis aliquot so-
ciis in Ecclesia S. Barnabæ Mediolani di-
cti sunt Barnabitæ, post biennium à Paulo
III. confirmati.

✽(1534.)✽ Monasterii in Westphalia
cùm cives abdicatâ religione Catholicâ
Luthero adhæsisent, & inde Anabaptista-
rum errores imbibissent, veterèque Se-
nату ejecto, novum ex suis elegissent, hoc
anno à suo Episcopo cum auxiliaribus
principum copiis mense Februario obsef-
si, & acerrimè sese defendentes in Re-
gem suum elegerunt Joannem quendam
fartorem Leidensem, qui mox alios duo-
decim ordinavit, quibus Ducatum & Epi-
scopatus in totâ Westphaliâ distribuit, do-
nec post toleratam durissimam summâ
omnium rerum penuriâ, sedecim mensium
obsidionem ex insidiis noctu capta urbs
est, & cives ferè omnes trucidati, eorum-
que Rex cum præcipuis regni Proceribus
igneis forcipibus lacerati, in caveis ferreis

in spectaculum suspensi exponuntur.
 Clemens Pontifex in Regem Angliæ
 Henricum ob divortium Catharinæ ejus
 Conjugis post longas moras, & diu frustra
 expectatam pœnitentiam, publicam fert
 anathematis sententiam, Rex autem pu-
 blicis Comitibus in mense Decembri decre-
 tum promulgat, quo se *Caput Ecclesiæ An-
 glicanæ* pronunciat, pœnâ capitis statutâ
 in eos, qui Pontificis auctoritatem in An-
 gliâ agnoscerent, sibiq̃ue eo nomine an-
 natas Beneficiorum Ecclesiasticorum, &
 decimas persolvi jubet.

Insinuant se quoq̃ue hoc tempore hæ-
 reses in Galliâ, Rex autem severè edicit
 contra eas, & aliquot Lutherani vivi ex-
 uruntur.

Barbarossa Rex Algeriæ Tunetum in
 Africa Turcico subijcit Imperio, pulso Re-
 ge Muleasse Mauro.

Clemens Papa VII. moritur, cui sub-
 rogatus est Alexander Farnesius, dictus
 Paulus III.

Ad hunc quoq̃ue annum spectant Joan-
 nis Calvinii initia; Et eodem anno S.
 IGNATIUS LOYOLA Societatis JESU Pari-
 sis ponit fundamenta, nactus novem so-
 cios Fabrum, Xaverium, Lainium, Sal-
 meronem, Bobadillam, Simonem Rode-
 ricum,

ricum, Jajum, Codurium, & Broëtum, Parisiensis Academiae tunc temporis scholasticos, qui votis quibusdam nuncupatis obstrinxerunt se Deo sub B. Mariae V. patrocinio, ad Orbem universum Christo addicendum, tametsi ex diversis gentibus, odio capitali inter se disjunctissimis omnes oriundi essent, his tamen votis & sanctâ voluntate unanimes & conjunctissimi: Quibus viris usus S. IGNATIUS Ordinem suum brevî instituit, quo vix alter citiùs per Orbem dilatatus est, omni invidiâ & malevolâ contradictione majorem.

DE JOANNE WESTPHALO.

Hic Lutheranus fuit, & in judicio propriâ confessione sequentium errorum convictus, circa annum 1534.

1. *Negabat expressè in Scripturâ contineri, Spiritum Sanctum à Filio procedere.*
2. *Afferebat, Ecclesiam errare posse, & reipsâ errasse.*
3. *Falsum atq; erroneum esse dicebat hunc S. Athanasii versiculum: Sicut anima rationalis & caro unus est homo, ita Deus & homo unus est Christus.*
4. *Dicebat, Concilia Generalia in Spiritu S. non congregari.*
5. *Non teneri omnes Conciliorum decretis obtemperare.*

6. Pen-

6. Pontificem Romanum legitimè institutum non esse Christi Vicarium.

7. Apostolos, eorumq; successores Ecclesia Prelatos à Christo potestatem non habere, Canones constituendi.

8. Damnabat vota religiosa, & Ordines à Pontificibus approbatos,

9. Sacerdotes omnes & Episcopos dignitate pares esse dicebat.

10. Non instituto Christi, sed hominum, Episcopum alium alio superiorem esse.

11. Christianorum nemini, etiam doctissimo unquam licuisse Christi verba interpretari, imò Ecclesiam universalem nullo id jure potuisse.

12. Non esse peccatum ullum originis, neque S. Augustino, qui id asserit, fidem habendam esse.

13. Nullam esse justam causam, propter quam Clericis lex continentie proponatur.

14. Christum neq; Quadragesimæ jejunium instituisse, neq; dierum 40. jejunio nos ad exemplum invitasse, imò nullum obligari ad jejunium.

15. Usus aquæ lustralis irridebat.

16. Convitiabatur indulgentias.

Deniq; in concione diei Parasceves de Christi Passione hæc verba pronunciavit: Crucifixerunt eum, quis scit autem, an funiculis alligaverunt cruci, an clavis suffixerunt?

DE BALTHASARE PACIMONTANO.

EX Anabaptistarum præcipuis hic unus fuit, & circa annum 1534. tantum de se rumorem excitavit, ut à multis illorum pater haberetur: Errores docuit communes cum Anabaptistis

DE GUILIELMO FARELLO, FARELLISTARUM DUCE.

Ortum habuit Vapinci in Delphinatu, & Genevam veneno suo infecit antequam Calvinus eam attigisset, qui tamen eam illi postea eripuit, adeò ut deinde Neocomensis Minister creatus sit. Diem obiit, prout refert Beza in suis Iconibus, anno 1565. Quod ad ejus errores attinet, præterquam quod fuerit Anti-Lutheranus & Sacramentarius Pauli Samosatani hæresin in integrum restituit, docens, Spiritum S. esse quendam motum creatum. Refricuit quoq; dogma Elcesaitarum.

✱(1535)✱ Franciscus I. Rex Galliarum acerrimum se hostem præbet Sacramentariorum, & aliquot eorum flammis addiecit, quod martyrium quia odit Calvinus, fugit Basileam, ibique pestilentes suas institutiones condit.

Carolus V. cum classe in Africam trajicit, & Coletam arcem capit victo Barbarossâ, Tunetumque expugnat, assertis in libertatem 20. millibus Christianorum, & Turcis magnâ strage in prælio contra Barbarossam

barossam deletis. Urbs ditissima exigua diripientium fructu direpta est, & res pretiosissimæ dissipatæ, sicque Muleasse suo regno restituit, ipso spoliato suo regno egentiozem Regem.

Henricus VIII. ex defensore Ecclesiæ f Diocletianus, crudelissimè sæviens in suos qui eum pro Capite Ecclesiæ Anglicanæ agnoscere recusabant, Fischerum Roffensem Episcopum, & Morum, præstantissimos viros tollit è medio, & illum quidem in carcere creatum Cardinalem, quorum capita in conto exposita, & Joannis Fischeri quidem nunquam contabuit, quod ne contingeret Thomæ capiti, id ad horrorem excoqui iussit; utriusque autem corpus raptim sepultum est, cum id à tyranno ultrà mortem etiam sæviens, prohiberetur. Operosè laborârunt Principes, ut ad sanam mentem revocarent Henricum, sed magis ille insaniit, 376 monasteriis expilatis, unde quingenta aureorum millia confecit, ipse tamen inops mansit, quia injustè parta luxuriosè dissipabat. Miserunt quoque ad Conventum Smalkaldicum tam Henricus Angliæ, quam Franciscus Galliæ Rex, hic Protestantes invitans, ut Concilium spernerent indictum Mantuæ, ille autem excusaturus supplicia

plicia sumpta de hæreticis, ita tamen, ut hæreticorum captare gratiam, fidem tamen horrere videretur.

Anna Bolena coronatur Londini, & parit Elisabetham redivivam Jezabelem.

Calvinus Ferrariam proficiscitur, ut hæresi inficeret Renatam, Ludovici XII. filiam, uxorem Ducis Herculani, anno insequenti autem Genevam profugit, ibi suam Formam Fidei offerens, sed & inde repulsus, fugere coactus est. Genuenses nihilominus ejuratâ prius fide Catholicâ, exactoque Episcopo cum nova religione novam sibi Reipublicæ formam constituunt, præcipuis hæreseos seminatoribus Petro Vireto Sabaudo & Guilielmo Farello Delphinatæ, antequam eò Calvinus adventâisset.

(1536.) Barbarossa Tuneto pulsus, & Hipponam delatus, inde pariter insequentium incuriâ evolavit, & Algeriam devenit, ubi reparatâ classe minorem Balearem occupavit & vastavit, sicut & alias multas Christianorum opes, receptusque Constantinopoli tanquam victor, quia non desperâisset; verum autem triumphum Neapoli egit Carolus post deteriorem scilicet Saracenum Muleassen adversus minus malum Mahumetanum defensum. Ingressus
deinde

deinde Romam coram Pontifice & Cardinalibus contra Franciscum Regem graviter conquestus est, quod is exercitum suum ad Mediolanum occupandum duxerit in Italiam, & in itinere Sabaudiam occupavit, Taurinum, aliaque loca expugnavit, veluti jure successionis sibi debitas provincias. Irruit postmodum Carolus cum exercitu Africae domitore in Galliam, sed in ipso ingressu tentata frustra Massiliâ, amissaque magna copiarum parte, in Hispaniam se recepit, interim in Lombardia & Belgio variè inter se pugnantibus utriusque Principis Ducibus.

Indictum est hoc anno Generale Concilium Mantuæ, celebrandum 10. Kalendas Junias anni sequentis, sed hanc urbem merito recusavit Fridericus, impar nimirum ipse huic oneri ferendo, quare sublecta est Vicentia, ac denique Tridentum, ubi demum confectus est ille Confessus, tot votis & toties ab omnibus expetitus.

Eodem anno, Mense Majo habitum est conventiculum Lutheranorum Wittenbergæ, quod ipsi Generale nuncupant, trecentorum ministrorum, ipsomet Luthero tot corvorum parente, præsidium agente: In hoc eodem concordia devenerunt, ut in articulo de Cœnâ Domini aliquâ saltem

tem specie & ad breve tempus conspirarent Martinus Lutherus, & Bucerus cum asseclis utriusque, Magni Duces & Magistri! uterque excucullatus apostata, ille ab instituto Augustinianorum, iste Dominicanorum. Nec diu concordia tenuit, brevi enim ad Zwinglium resiliit Bucerus, & peculiarem sectam suam promovere perrexit, quâ Lutheranos cum Sacramentariis copulavit.

Henricus Rex Angliæ Annam Bolenam superinductam conjugem in adulterio deprehensam (mortuâ jam anno superiore Catharinâ legitimâ & repudiatâ) capite plectit, die 29. Maji, superstite ex eâ Elisabethâ, quæ postea ut Jezabel in hæresi regnavit; in Bolenæ autem locum Henricus admisit Joannam filiam Joannis Seymer Equitis, ex quâ Eduardum suscepit, quem in regno successorem habuit.

(1537.) Solymanus Turcarum Imperator mandat, ut imposterum omnes civitates Græcorum, quæ vi captæ erant, carerent Ecclesiis.

Alexander Medicæus Princeps Florentinus, Caroli V. focer cæsus est à Laurentio Medicæo consanguineo ex insidiis, cum vagas libidines sectaretur Alexander, & Laurentius fingeret ei matronam adducere

cere

cere, quam deperibat. Homicidæ Venetias confugientis atque proscripti caput mox additum est septem millibus aureorum; unde Laurentius ulteriorem fugam Constantinopolim usque capeffivit, veritus autem & ibi, ne à Solymano dederetur, regressus Venetias à duobus militibus interfectus est.

Ferdinandi Regis Hungariæ copiarum magnâ clade afficiuntur à Turcis, Solymanus quoque occupat Moldaviam.

Franciscus I. Rex Galliarum cum Solymano foedus inivit, ut eodem tempore Franci Insubriam, Turcæ autem Calabriam & Apuliam tentarent; Itaque Aulone (hodie Valona dicta) Barbarossa in Salfentinos solvit cum Lanzino Bassâ, quos secuturus erat mox ipse Solymanus. Sed Franciscus stare pactis non potuit, unde à Turcis contemptus, & à Christianis irrisus est. Barbarossa interim emisso in continentem equitatu totam regionem vastavit, quæ inter Brundisium & Tarentum jacet, multis captivis, omni pecore, & armento abactis; inde in Venetos iram & copias convertit, sed has Corcyra repressit. Carolus omnibus modis Solymanum flectere conatus est.

Aliunde etiam acceptæ sunt geminæ clades

elades in Hungariâ à Turcis, Elisiâ urbe captâ, & ad Esseckum multis Christianorum millibus trucidatis, cum Ducibus omnium nationum, quâ clade vix aliqua turpior & funestior fuit.

Sicilia insolitis motibus intremuit & intonuit per 12. dies, hiatus postea aliqui aperti torrentes igneos emiserunt, obvia quæque toto quatrinduo dissipantes, à quibus Catanenses, opposito S. Agathæ populo liberati sunt, multum inde cineris egestum ex cratere montis Æthnæ, cujus apex cum magno mugitu subsidens, & hiatu ingenti absorptus, finem periculo & timori dedit.

✽(1538.)✽ Paulus III. Pontifex conatus ad concordiam revocare Franciscum & Carolum, licet ætate gravis, Nicæam venit, & Cæsar Monacum, Franciscus Villam-Francam, qui ambo Pontificem salutârunt, sed ut colloquerentur ambo adduci non potuerunt; Tandem tamen, agerente potissimum Eleonorâ, ad *Aguas mortuas* convenerunt ex condicito, & magnâ amoris significatione mutuo complexi sunt.

Concilium Generale Vicentiam, & in anni sequentis Pascha translatum.

Calvinus Genevâ ejectus venit Argentoratum

toratum, & uxorem ducit. Idoletam viduam, ex quâ nullos suscepit liberos.

Henricus VIII, Rex Angliæ suæ crudelitati fræna laxans. Thomam Cantuariensem ex Sanctorum albo expungit, & ossa ejus ex aureâ thecâ gemmis distinctâ infano furore extrahit, atque carnificis manu comburi jubet, cineresq; in ventum spargi, non aliâ de causâ, quam quòd fuisset acerrimus quondam defensor jurium Ecclesiasticorum.

Suscipitur ingens expeditio à Christianis contra Turcas, sed eventus illius expectationi non respondit, unde Veneti à Turcis pacem impetrant, aliquot urbes in finitimis Macedoniae eis cedentes.

✽(1539.)✽ Henricus Rex Angliæ habito Londini conventu Ordinum, multa statuit de religione, nec fidei Catholicæ, nec Novatorum articulis consentanea, simul tamen hæretico deterior omnia monasteria virorum ac mulierum addicit fisco, monachos expellit aut necat, cœnobita disjicit & vendit, Catholicos quoque divites ad ea emenda compellens.

Moritur Georgius Dux Saxonie, Catholicæ religionis in Germania adversus hæreticos propugnator acerrimus, cujus liberi omnes cum ante ipsum decessissent,
jure

jure sanguinis successit Henricus frater,
ejus Luthero addictissimus, a quo tam re-
pentina in ditione fratris facta est mutatio
religionis, ut cum Lipsiæ in festo Pascha-
tis d'quissent Catholici (obiit quippe Ge-
orgius die 17. Aprilis) festo Pentecostes
ibidem Lutherus doceret.

Hoc anno Tibure Nonis Septembris
Paulus III. Societatem Jesu approbavit, &
hoc nomine insignivit, & Ecclesiæ Catho-
licæ ubique locorum gravissimè laboranti
tanquam subsidiariam cohortem suffecit:
Priusquam autem diplomate Societatem
firmaret, institutum ejus Guidicionio ma-
gno novorum Ordinum inimico commisit,
quod ille sic approbavit, ut, tametsi alios
rejecerit, id tamen admittendum esse in-
genuè Pontifici fateretur. Itaque 5. Kal.
Octobris anno 1539. diplomate quoque
Ordo confirmatus est, numero tamen so-
ciorum tantum ad 60. restricto, & S. Igna-
tio gubernandus commissus, qui missis per
Italiam, Germaniam, Galliam, Belgium,
Hispaniam, Indiamque fociis, & incredi-
bili animarum fructu ubique collecto mul-
tis simul ubique locorum contumeliis &
calumniis fortiter toleratis, facile brevi
obtinuit, ut numeri illi tam angusti restri-
ctio solveretur, cunctis ubique genti-
bus

E

bus

bus similes viros veluti Apostolos expositis & recipientibus.

✽(1540.)✽ Gandavum urbs Flandriæ patria Caroli Imperatoris movet tumultus propter pecuniam in belli sumptus impositam; Carolus igitur ex Hispaniâ eò perrecturus acceptâ Regis fide, modico comitatu per Galliam terrestri itinere transit, & magno apparatu ubique locorum excipitur, & præcipuè Parisiis, ubi aliquamdiu substitit, & inde in Belgium progressus rebelles acriter edomuit, arte magis, quam armis in urbem Gandavum admissus: noxios supplicio affecit & arcem exædificavit ad urbem frænandam.

Rex Angliæ nunc primum Hyberniam Regem se scribit, cum antea tantum Dominus dictus sit. Idem post obitum Joannæ conjugis quartam ducit uxorem Clevenis Ducis sororem, atque eâ mox repudiata, ac lege lata de solvendis conjugiiis quintam Anglici Sanguinis Catharinam Hawardam dictam superinducit, quam etiam paulò post propter adulterium, & quod ante regium conjugium vitata esset, capite plexit. Ac demum sextam assumpsit Catharinam Parram viduam, & hanc retinuit usque ad mortem non diu post secutam.

DE JOANNE CALVINO ET CALVINISTIS QUI & PRÆTENTI REFORMATI ATQUE HUGNOSTICI DICTI.

Joannes Calvinus, ut refert primarius Jejus discipulus Beza, nascitur Novioduni in Picardia die 10. Julii anno 1509. ex Gerardo *Calvino*, sive potius *Cauvino*: qui ab Episcopo Noviodunensi beneficium in primis filio suo obtinet in Ecclesia Cathedrali, deinde in pago quodam Urbi Noviodunensi proximo cui *Pontis Episcopi* nomen est, curam pastorem egit. Ex Gallia migravit anno 1534. eodemque anno typis mandavit suam Institutionem Basileæ. Postea in Italiam proficiscitur, & inde Genevam ingreditur, ubi jam Farelus & Viretus suum virus spargebant, illic retentus, & ad suam Theologiam docendam designatus mense Augusto anni 1536. confessionis suæ formulam composuit unâ cum suo Catechismo. Sed ecce, expressum mandatum intra viginti quatuor horas urbe excedendi, hominem Basileam primùm, ac deinde Argentinam exportat: duxit ibi uxorem viduam Idelettam Burzæam, quâ anno 1547. sine liberis extinctâ, viduus annos sedecim, nimirum usque ad mortem permansit. In-

terea tamen Genevam revocatus anno 1541. Ordinem instituit ac disciplinam quæ ibi jam exinde observatur. Ultimam suam Institutionem scripsit anno 1559. & Gallicè quidem; tandem calculo laborans, ac Podagra, Hæmorrhoidè, Phtisi, Asthmate hemicraniâ, Sanguinis excreatione animam exhalat, die 27. Maij anno 1560. hærede Instituto fratre suo Cauvino, cui nihil nisi pateram reliquit: ita Beza de suo Magistro Calvino, qui valde studiosè cavere ne facinus illud proderet, quod Liliatum Calvinum Gallix finibus egredi compulsi, uti refert Hieronymus Bolsecus, neque recenset Beza supra scriptam nominis mutationem, quâ se Novioduno exiens ex Cauvino Calvinum fecit: ut idem Bolsecus asserit, addit insuper Calvinum aliquamdiu se nominasse Carolum Heppæum, sive Happevillæum, & sic suas litteras commentitias subscripsisse quem admodum etiam ad liberiores suis erroribus sternendam viam, nomen suum anagrammaticè cum Alcuini Præceptoris Caroli Magni nomine commutavit, quod etiam initio nonnullis suis scriptis præfixit. Omisit etiam Beza horribile illud genus mortis, quo Calvinum sublatum dixere qui illi ad ultimum usque spiritum

mini-

ministrârunt, ut idem Bolsecus observat, utpote non modo pediculis ac vermibus, toto corpore corrosum, præcipuè autem in verendis, quibus fædissimum ulcus inerat, sed quod longè deterius est, Dæmones invocantem, jurantem, stomachantem, execrantem, maledicentem horæ, quâ unquam studuerat, aut scripserat. Docuit autem sequentes errores.

1. Fidem non esse unum, neq; unam futuram usq; ad consummationem sæculi.

2. Fidem semper esse incredulitate permixtam.

3. Fidem cum dubitatione & incertitudine semper esse conjunctam.

4. Sæpenumerò, imò & semper fidem erroribus esse permixtam.

5. Fidem simplicem & implicatam non esse nisi commentum & crassissimam ignorantiam, veram autem fidem exigere claram cognitionem.

6. Fidem non aliud habere objectum, aliudque scopum, quàm bonitatem Dei, & indubitam specialis singulorum fidelium salutis promissionem, integramque fidei definitionem in eo sitam esse, ut certò credam, me salvum futurum.

7. Fidem esse non posse sine spe, imò fidem nihil aliud esse, nisi spem & fiduciam.

8. Scripturam solam ita saluti sufficere, ut rejiciendum sit omne verbum non scriptum, quod Catholici vocant Traditionem. 9. Ex

9. Ex Scripturâ eradendum esse librum Tobie, Judith, partem Esther, Sapientiam & Ecclesiasticum, Prophetam Baruch, pariter Danielis, & libros Machabeorum.
10. Veteris Testamenti solum textum Hebraicum esse authenticum, non autem aliam versionem.
11. Solum textum Græcum novi Testamenti esse authenticum, non autem aliam ullam versionem.
12. Scripturam sacram non esse ex se certam, neq; erroris expertem.
13. Valdè dissonè præcedenti errori docet alibi Scripturam sacram esse ex se claram, & facilem intellectu.
14. Particularis cujusque fidelis judicii esse Scripturam interpretari, & fidei controversias dirimere; ita ut necesse non sit ad Ecclesiæ determinationem recurrere, quin etiam unicuiq; licere tum Ecclesiæ definitiones, tum decreta examinare, ac censurâ notare.
15. Fidem non infundi nisi electis & prædestinatis.
16. Fidem nunquam posse amitti.
17. Homines solo & nudo Dei arbitrio citra proprium meritum in æternam mortem prædestinari.
18. Deum aliquos creâsse, ut peccarent, & æternum damnarentur.
19. Deo

19. Deum esse auctorem peccati, & quidem
omnis peccati.

20. Deum non esse absolutè omnipotentem.

21. In essentiâ Divinâ esse distinctionem
realem.

22. Deum Patrem genuisse suum Filium, &
Spiritus S. quia voluit.

23. Filium Dei non generari continenter à
Patre suo æterno.

24. Sanctissimam Trinitatem minimè invo-
candam esse.

25. Jesum Christum non esse propriè Crea-
torem cæli & terræ.

26. Filium Dei non esse Patri æqualem.

27. Filium Dei non accipere essentiam à
Patre.

28. Christum Dominum secundum naturam
humanam fuisse ignorantem.

29. Jesum Christum ita personam nostram
suscepisse, ut peccator fuerit, maledictionis reus.

30. Non esse credendam perpetuam B. Ma-
riæ Virginis integritatem ac virginitatem.

31. Eandem B. Virginem multorum pecca-
torum esse ream.

32. Ea omnia, quæ ad Mediatoris officium
spectant, de utrâq; simul natura dici.

33. Jesum Christum recusâsse ac effugisse
quoad potuit officium redemptoris.

34. Jesum Christum tempore suæ passionis
fuisse

fuisse inquinatum, affectu vitioso obstupefactum, caligine offusum, implicitas & perplexas, minimeque rectum & equabilem cursum tenentes preces fudisse, alternis votis quasi vacillantem, unum subito elapsam castigantem, presenti cælestis decreti memoriâ privatam, &c.

35. Christum de animæ salute timuisse.

36. Imò eò dejectum fuisse, ut desperaverit.

37. Christum damnatum fuisse, & aliquamdiu damnatorum tormenta perpeffum.

38. Jesum Christum nihil esse promeritum, habitâ ratione divini judicii, ac ne sibi quidem.

39. Jesum Christum non descendisse verè ad inferos, sed ejusmodi descensum esse de sepultura intelligendum.

40. Non aliter Christum descendisse ad inferos, quàm diros damnatorum cruciatus in Crucis patiendò.

41. Nullum fuisse limbum Patrum, qui sinus Abrahæ dicatur.

42. Nullum esse Purgatorium.

43. Pro defunctis preces non esse fundendas.

44. Neq; ullum esse damnatorum infernum, sive hominum, sive demonum.

45. Damnatorum tum hominum, tum demonum tormenta in diem usq; generalis judicii differri.

46. Jesum Christum à mortuis resuscitatum, neque ex sepulchro clauso egressum, neque ad Discipulos januis clausis ingressum esse. 45.

47. Christi Domini ascensionem in caelum non esse intelligendam secundum locum, sed tantum secundum rerum creaturarum dominatum.

48. Nullum esse futurum iudicii diem.

49. Spiritum S. esse Ministrum Sacramentorum.

50. Spiritum S. non accipere essentiam à Patre.

51. Ecclesiam non continere nisi sanctificatos, eosque electos tantum & praedestinos.

52. Soli Deo cognitam esse suam Ecclesiam, cujus fundamentum est arcana illius electio, adeoque invisibilem esse nobis.

53. Ecclesiam esse obnoxiam erroribus.

54. Defectibilem esse, & defacto defecisse Ecclesiam.

55. S. Petrum non fuisse Apostolorum Principem, neque Ecclesiae Caput.

56. Romanum Pontificem non esse Petri in Ecclesiae gubernatione successorem.

57. Pontificem Romanum esse verè Antichristum.

58. Nullum esse Ordinis discrimen inter Clerum & ceteros Christianos.

59. Ecclesiam non posse leges condere, quae conscientiam obligent, neque decreta ejus & statuta observanda esse.

60. Statum monasticum & Ordines verò Christianismo repugnare.

61. *Damnanda esse vota religiosa, & permittendum, imò præcipiendum esse cuilibet, ut ea videt.*

62. *Mendicitatem religiosam esse inventum diaboli.*

63. *Nullam hominum dominationem etiam temporalem, esse à fidelibus admittendam.*

64. *Homini nullum inesse liberum arbitrium ad bene operandum, & fugiendum peccatum.*

65. *Concupiscentiam ex se, id est, primum motum, qui consensum antecedit, esse peccatum.*

66. *Nullum esse discrimen inter peccata mortifera & venialia, imò omnia esse mortifera.*

67. *Peccata nunquam reipsa deleri, sed extrinsecus tantum tribui per imputationem Jesu Christi.*

68. *Hominem sola fide justificari, absq; operum bonorum subsidio.*

69. *Fidem à charitate ac bonis operibus divelli non posse.*

70. *Fidelium opera secundum Dei judicium, hoc est, in se & in rei veritate esse peccata, & quidem mortifera, qui error planè dissentaneus est superiori.*

71. *Fideles posse ac debere credere, se esse justos, & in gratiâ Dei constitutos, in eâque perseveraturos.*

72. *Fideles item posse ac debere credere, se salvandos esse, imò tam securos ac certos esse de*
salu-

salute, quàm ipsum Christum, imò Christo ipso mortali certiores ac securiores esse.

73. Non esse corporum resurrectionem,

74. Fidem manere in Beatis.

75. Beatorum gloriam procrastinari usque ad ultimum diem iudicii, & nullum esse paradisi locum, in quem Beatorum animæ à corporibus solutæ transferantur.

76. Nullam esse sperandam bonorum operum mercedem.

77. Superstitiosam esse & interdictam à Deo orationis protractionem, atque iterationem.

78. Cantus Ecclesiasticos Deo summopere displicere.

79. Publicas orationes populari sermone habendas esse,

80. In tribus primis petitionibus Orationis Dominicæ nec peti, nec quicquam pro nobis petendum esse.

81. Fidem esse charitate nobiliores.

82. Primam Christianæ libertatis partem esse, ut fidelium conscientia, dum fiducia suæ coram Deo justificationis quærenda est, sese supra legem erigant & efferant, totamque legis justitiam obliviscantur.

83. Nihil inesse meriti in bonis operibus, aut observatione divinorum mandatorum.

84. Imò impossibilem esse divinorum mandatorum observationem.

E 6

85. San-

85. Sanctorum venerationem respectivam, invocationemque subalternam esse idololatriam.

86. Similiter cum idololatria conjunctam esse SS. reliquiarum venerationem.

87. Idololatriæ etiam incusandum esse usum ac venerationem S. Crucis, aliarumque imaginum, eaq; idola esse.

88. Usuram non esse omninò damnandam.

89. Fejunia Ecclesiastica statutis temporibus prorsùs contemnenda esse.

90. Duo tantum esse Sacramenta, Baptismum & Eucharistiam.

91. Ecclesiæ Christianæ Sacramentis nullam insitam esse à Deo virtutem justificandi, & gratiam conferendi.

92. Baptismum ad salutem non esse necessarium, & fidelium liberos jam in utero sanctificari.

93. Confirmationem non esse Sacramentum.

94. In Eucharistiâ non esse verum Corpus & Sanguinem Christi, sed tantum significari aut figurari.

95. Pœnitentiam de Sacramentorum numero delendam esse.

96. Extremam Unctionem non esse Sacra-

97. Neque Ordinem, (mentum,

98. Neque Matrimonium,

99. Ridiculos esse Ecclesiæ exorcismos & supersticiosos,

100. Aquam benedictam effundendam & abominandam.

Qui

Qui loca & textus singulos desiderat, in quib⁹ Calvinus errores enumeratos docet, inspiciat Gualterium in suâ Chronologicâ Collatione veterû errorum cum novis Calvinianæ sectæ, ubi operosè collectos inveniet.

DE EFFRONTIBUS.

Effrontes, de quibus Florimundus Raymundus, suam sectam in tribus præcipuè erroribus fundabant.

1. Frontem sibi ferro abradebant, donec inde sanguis emanaret, postea verò oleum affundentes, se Christianos absq^{ue} ullâ aliâ baptismi formâ pronuntiabant.

2. Spiritum Sanctum ajebant esse elevationem quandam aut motionem, quæ in animâ à Deo inspirata per sentitur.

3. Idololatriam esse adorare Spiritum Sanctum, quia de hac re nihil in Scripturis.

DE JOANNE SPANGENBERGERO.

Est hic quidam surculus Lutheranismi, qui anno 1536. in lucem prodiit, tribus potissimum articulis fides ejus conflata erat.

1. Nihil ajebat interesse discriminis inter concilia & mandata.

2. Bona opera non meritoria esse, neque ad vitam aeternam necessaria.

3. Neminem posse justificari, qui se non credat justificatum esse, eo quòd illa fides ei desit, quæ esset poenitentiae pars, fiducia scilicet, quâ cre-

dit unusquisque peccata sibi gratis propter Christum remissa esse.

DE MICHAËLE SERVETO, SERVETIANORUM PARENTE.

Michaël Servetus Hispanus suam promulgavit hæresin anno circiter 1539. Jactabat se, dum esset annorum 25. universi Orbis terrarum Prophetam; In Africam profectus & Alcorani deliramentis imbutus libros exaravit, qui Christianam religionem in Mahometismum transformerent. Sex præcipuè errores effutiebatur.

1. Unam tantum in Deo Personam credebatur, more Sabellianorum.

2. Negabat cum Eutychete, in Jesu Christo duas esse naturas.

3. Negabat Spiritum Sanctum tertiam Divinam Personam.

4. De peccato & justificatione planè Pharisæicè loquebatur.

5. Infantum baptismum detestabatur, quem ad annum usque tricesimum differri volebat.

6. Creatorem denique cum creaturâ ita confundebatur, ut doceret, Deum in lapide esse verè lapidem, & in trunco esse propriè truncum.

DE UBIQUETARIIS, SIVE BRENTIANIS, JOANNIS BRENTII DISCIPULIS.

Joannes Brentius Semi-Lutheranus anno circi-

circiter 1540. vexillum suum erexit : docuit sequentes errores præcipuos.

1. Tametsi admitteret, baptismo deleri peccatum originis, agebat nihilominus, non omne peccatum baptismo deleri, videlicet concupiscentiam, quam peccatum esse autumabat.

2. Evangelium, si propriè loquendum sit, non esse legem, sed tantum bonum, jucundumq; nuncium.

3. Cum Transubstantiationis doctrinam ferre non posset, veram tamen ac realem Christi in Eucharistiâ presentiam tueri vellet, novum præsentie realis modum finxit, & dixit, Jesu Christi Corpus, ex quo tempore in cælum ascendit, esse ubiq; quo factum est, ut Brentiani Ubiquetii, vel Ubiquetarii appellarentur.

DE CAROLO MOLINÆO.

PRæstitisset, ut Carolus Molinæus Juris-Prudentiæ tractatione contentus fuisset, & hîc inscribi non debuisset. Inter alios enim errores ausus etiam est hunc asserere, à nascente Christo Jesu Virginis Mariæ uterum referatum esse. Unde merito Jovinianista proclamari promeruit.

DE-